

**NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)**

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Deres referanse:

202500406-2

Dato: 20.08.2026

Saksnr.: 2026/42744

Dok.nr.: 5

Saksbehandler:

Morten Meland

**Høringsuttalelse - økt regulering av Bjørnestadvannet Sirdal og Bjerkreim kommuner**

Rogaland fylkeskommune viser til NVEs høring av søknad fra Erlend Samslått om økt regulering av Bjørnestadvannet i Sirdal og Bjerkreim kommuner i Agder og Rogaland fylke. Fylkesdirektøren gir her en administrativ uttale som i hovedsak er knyttet til kulturmiljøvern.

Vannregionmyndighet og vannforskriften

Mindre enn halvparten av Bjørnestadvannet ligger i Rogaland fylke. Mesteparten av innsjøen, inkludert omsøkt reguleringsdam, samt utløpsbekken og eksisterende kraftverk ligger i Agder fylke.

Fylkesdirektøren påpeker at Bjørnestadvannet i sin helhet inngår i vannforekomsten «[Brekkebekken oppstrøms inntak Brekkebekken kraftverk](#)» (id 026-780-R), som hører til Agder vannregion. Det er dermed Agder fylkeskommune som i dette tilfellet er vannregionmyndighet. Vi legger til grunn at Agder fylkeskommune sin uttalelse vil ivareta regionale interesser knyttet til vannforskriften og innlandsfisk.

Kulturmiljøvern

Fylkesdirektøren har vurdert søknad om økt regulering av Bjørnestadvannet som sektormyndighet innenfor kulturmiljøvern. Søknaden er også vurdert av Stavanger maritime museum. Uttalen fra museet ligger vedlagt.

Fylkesdirektøren vurderer at en økt regulering av Bjørnestadvannet kan berøre automatisk fredete kulturminner innenfor områder som påvirkes av endret vannstand og utvidet reguleringszone.

Spor etter steinalderens bosetning og ressursutnyttelse i innlandsområder finnes ofte i tilknytning til vannveier, innsjøer og elveutløp. Innlands- og fjellområdene var samtidig viktige områder for jakt, fangst og ferdsel. Kunnskapen om hvordan disse områdene ble brukt gjennom steinalderen er fortsatt begrenset, og nye undersøkelser ved regulerte innlandsvann har vist at slike områder kan inneholde kulturminner med stort kunnskapspotensial.

Rogaland fylkeskommune kan ikke se at kulturminneforvaltningen tidligere har vurdert reguleringen av Bjørnestadvannet. Mange vannkraftreguleringer ble etablert uten at det ble gjennomført arkeologiske undersøkelser i forkant. Den varierende vannstanden har i tillegg ført til erosjon og gradvis nedbryting av strandsoner som tidligere har beskyttet kulturspor og gjenstandsfunn. Samtidig kan erosjonen ha avdekket kulturminner som tidligere har vært skjult under torv- og jordmasser. Potensialet for funn av automatisk fredete kulturminner i vannet og langs strandlinjen vurderes derfor som til stede.

Stavanger maritime museum peker på at Bjørnestadvannet ligger i tilknytning til et eldre ferdselsområde mellom Ørdsdalen/Bjordalen og Gyadalen. Historisk har det vært nær kontakt mellom disse områdene, og den gamle ferdselsveien mellom Bjordal og Bjørnestad går like ved vannet. Vannet ligger også nær eldre seterområder og beitemarker. Båt kan ha vært benyttet i forbindelse med seterdrift, transport og fiske gjennom lang tid. Fraværet av kjente kulturminner i området vurderes derfor trolig å skyldes manglende undersøkelser snarere enn manglende aktivitet. Stavanger maritime museum vurderer potensialet for hittil ukjente automatisk fredete kulturminner og vernede skipsfunn i og ved vannet som høyt.

På denne bakgrunn vurderer vi at det vil være nødvendig å gjennomføre arkeologiske registreringer for å avklare om tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner, jf. kulturminneloven § 9. Kostnadene ved registreringene dekkes av tiltakshaver, jf. kulturminneloven § 10. Av hensyn til en forutsigbar og effektiv saksbehandling anbefaler vi at registreringene igangsettes på et tidlig tidspunkt i konsesjonsprosessen.

Registreringene på land vil i hovedsak bli gjennomført som systematiske overflater registreringer og prøvestikking. I vann vil Stavanger maritime museum gjennomføre nærmere kulturminnefaglige undersøkelser. Metodevalg vil bli vurdert nærmere, men kan omfatte bruk av sonar, drone og visuell inspeksjon ved dykking eller snorkling.

Da tiltaksområdet også omfatter areal i Agder fylkeskommune, vil planlegging og gjennomføring av registreringene bli koordinert med Agder fylkeskommune. Undersøkelser i vann vil også bli avklart i samarbeid med relevante maritime kulturminnemyndigheter, herunder Stavanger maritime museum og Norsk maritimt museum.

Vi ber om at tiltakshaver tar kontakt med Rogaland fylkeskommune og Stavanger maritime museum på et tidlig tidspunkt for å avklare videre prosess og drøfte praktiske forhold knyttet til registreringsarbeidet. Tidlig dialog vil bidra til en mer forutsigbar og effektiv planprosess. Før registreringsarbeidet igangsettes, vil tiltakshaver bli varslet skriftlig og få oversendt et budsjett for arbeidet. Dette budsjettet må godkjennes av tiltakshaver før registreringene kan gjennomføres.

Vi ber samtidig om at plangrensene oversendes i digitalt format, enten som SOSI-fil eller Shape-fil.

Det går et eldre veifar gjennom området. Vi ber om at tiltakshaver viser særlig hensyn til dette kulturhistoriske elementet i den videre planleggingen. Det samme gjelder den eldre telefonlinjen som er registrert langs veifaret.

Vår kontaktperson i kulturminnesaker er Sikke Viste, tlf. 94007484 og e-post [sikke.viste@rogfk.no](mailto:sikke.viste@rogfk.no).

Hilsen  
Hege Kilhamn  
konstituert seksjonssjef

Morten Meland  
rådgiver

Kopi til:  
Agder fylkeskommune  
Statsforvalteren i Rogaland

Vedlegg:  
1 Uttale fra Stavanger maritime museum

*Dette dokumentet er godkjent elektronisk. Oppgi vårt saksnr. når du svarer på brevet.*